

Raad voor de Jaarverslaggeving
T.a.v. secretariaat@rjnet.nl

30 maart 2018

Betreft: Commentaar RJ-Uiting 2018-1: ontwerp-Richtlijn 100.107a

Geachte leden van de Raad,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid commentaar te leveren op de 'RJ-Uiting 2018-1: ontwerp-Richtlijn 100.107a 'verduidelijking van de verwerking van te verwachten kredietverliezen (expected credit loss) in de enkelvoudige jaarrekening bij toepassing van combinatie 3' d.d. 7 februari 2018.

In deze Uiting wordt een voorstel gedaan voor de verwerking/eliminatie van kredietverliezen op leningen en vorderingen op deelnemingen als gevolg van de toepassing van IFRS 9.

Wij hebben de volgende kanttekeningen bij de voorstellen in de RJ-Uiting.

1. Principes van 'Optie 3' gaan breder dan een uitleg over een specifieke IFRS bepaling

'Optie 3' is wettelijk in het leven geroepen om te bewerkstelligen dat het enkelvoudige eigen vermogen (en resultaat) in principe gelijk is aan het geconsolideerde eigen vermogen (en resultaat). Het 'toepassen van de geconsolideerde grondslagen' (art. 2:362 lid 8 3^e volzin) zou dit moeten kunnen bewerkstelligen.

Wij zijn echter van mening dat dit geen zaligmakende uitkomst zou moeten zijn: er zijn omstandigheden mogelijk dat er wel degelijk verschillen ontstaan – gelijk deze ook kunnen ontstaan bij toepassing van Dutch GAAP geconsolideerd vs. enkelvoudig.

In de Uiting wordt ingegaan op een specifiek deelonderwerp van een nieuwe IFRS-standaard. Er is echter een aanzienlijk aantal andere onderwerpen en thema's die aandacht behoeven in een Optie 3 omgeving: het gaat dan namelijk over het opnemen, verwerken en waarderen van alle activa en verplichtingen die in de geconsolideerde jaarrekening worden geëlimineerd. Dit geldt uiteraard voor de deelnemingen in dochterondernemingen, maar betreft ook alle financiële instrumenten die in de consolidatie elimineren, omrekeningsresultaten op vreemde valuta of, bijvoorbeeld, leasetransacties tussen moeder en dochterondernemingen (verwacht vanaf 2019).

In de Uiting wordt nu een voorstel gedaan over de eliminatie van de ECL impairments op vorderingen op deelnemingen: de thematiek in een Optie 3 omgeving omvat echter alle activa en verplichtingen die geconsolideerd wordt geëlimineerd (inclusief mogelijk intercompany winsten of verliezen).

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357, 1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54225368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij willen de Raad oproepen om op een meer principiële wijze na te denken wat 'Optie 3' specifiek inhoudt, en hoe in brede zin activa (inclusief deelnemingen in dochterondernemingen) en verplichtingen moeten worden opgenomen, verwerkt en gewaardeerd, terwijl deze geconsolideerd worden geëlimineerd.

2. Onderscheid maken tussen deelnemingen met invloed van betekenis of gezamenlijke zeggenschap (associates en joint ventures) vs. deelnemingen waarop zeggenschap kan worden uitgeoefend (subsidiaries/dochterondernemingen)

De Optie 3 toepassing verwoord in RJ 100.107 geldt uitsluitend voor deelnemingen in dochterondernemingen (subsidiaries), en niet voor deelnemingen in associates en joint ventures, aangezien deze laatste reeds via de equity-methode volgens IAS 28 worden verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening. Deze grondslagen en boekwaarden worden onverkort overgenomen in de enkelvoudige jaarrekening. De verwijzing naar hoofdstuk 260 roept echter de suggestie op dat de eliminatie dient plaats te vinden voor alle deelnemingen in lijn met de bepalingen van hoofdstuk 260. Wij stellen voor om in de ontwerp-richtlijn te verduidelijken of de Raad heeft beoogd de eliminatie alleen voor te schrijven voor leningen aan dochterondernemingen. Het wel of niet elimineren van impairments op leningen aan andere deelnemingen (associates en joint ventures) vindt namelijk plaats op basis van IFRS en niet op basis van Optie 3.

De ontwerp-Richtlijn behandelt daarnaast niet de situatie waarin een dochteronderneming een vordering heeft op de (rapporterende) moeder. Ook hier gelden vergelijkende principes. Zie hiervoor reeds ons eerste punt.

3. Grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening gelden ook voor andere activa en verplichtingen dan de waardering van de deelnemingen in dochterondernemingen

Alle activa en verplichtingen in de enkelvoudige jaarrekening volgens Optie 3 worden gewaardeerd en verwerkt volgens de geconsolideerde grondslagen. Indien activa of verplichtingen worden geclassificeerd als financiële instrumenten, dan blijven onverkort de grondslagen van IFRS 9 van toepassing, ook indien deze posities in de consolidatie elimineren. Naar ons oordeel zou er dan ook geen verschil in grondslagtoepassing moeten zijn tussen leningen en vorderingen op deelnemingen in dochterondernemingen, zusterondernemingen of de moeder van de rechtspersoon, of een willekeurige derde partij. De optie om de eliminatie te verwerken op de boekwaarde van de lening zelf past daarmee niet in de gehanteerde grondslagen, want daardoor worden juist niet de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening gehanteerd op deze financiële instrumenten (lees IFRS 9). Naar onze mening past alleen eliminatie van het intercompany resultaat op de deelnemingswaarde bij toepassing van het beginsel dat de lening op basis van IFRS 9 dient te worden verwerkt en alleen voor de waardering van de deelneming van IFRS wordt afgeweken via de toepassing van Optie 3.

Indien de Raad van mening is dat een andere waarderingsgrondslag dan die van de geconsolideerde jaarrekening van toepassing kan zijn voor activa en verplichtingen die in de consolidatie elimineren, zal dit tot een andere verantwoording van de grondslagen moeten leiden en kan niet worden volstaan met de algemene uitgangspunten dat 'de waarderingsgrondslagen van de geconsolideerde jaarrekening' zijn toegepast.

4. Hoofdstuk 260 De Verwerking van intercompany-transacties in de jaarrekening is niet van toepassing

In de voorstel tekst wordt beschreven dat de eliminatie in overeenstemming met de uitgangspunten van hoofdstuk 260 [...] plaatsvindt. Hoofdstuk 260 is echter van toepassing indien BW2 Titel 9 en de Richtlijnen worden toegepast, niet in een Optie 3 enkelvoudige jaarrekening. Indien hoofdstuk 260 van toepassing is dan is dat 'slechts' het geval voor de, in afwijking van IFRS, op basis van RJ 100.107 gewaardeerde deelneming in dochterondernemingen. Deelnemingen in associates en joint ventures worden (ook enkelvoudig) verwerkt volgens de IAS 28-equity methode.

In paragraaf 3 van hoofdstuk 260 wordt de verwerking van resultaten op intercompany transacties beschreven. Echter, bij de toepassing van Optie 3 wordt een aantal aspecten uit Hoofdstuk 260 juist expliciet tegengesproken. Bijvoorbeeld ten aanzien van (1) winstneming bij de stapsgewijze overname (RJ 214.312), (2) herwaardering/winstneming bij waardering resterend belang bij verliezen van zeggenschap (RJ 214.312a) en (3) geen winstneming bij verkoop belangen in dochterondernemingen waarover zeggenschap blijft behouden (RJ 214.312b). De ontwerp-richtlijn verklaart hoofdstuk 260 derhalve slechts van toepassing op één specifieke situatie in de Optie 3 jaarrekening zonder dat duidelijk wordt gemaakt wat het onderliggende principe is dat daartoe aanleiding geeft.

Zou overigens Hoofdstuk 260 van toepassing zijn dan zou dit hoofdstuk niet toestaan dat de eliminatie plaatsvindt op de vordering, maar worden gepresenteerd als een separaat overlopend actief (zie uitwerking in de bijlage van Hoofdstuk 260).

5. Voorstel Richtlijn anders te verwoorden

Gezien onze hiervoor gegeven kanttekening bij de ontwerp-Richtlijn, zijn wij van mening dat een uit te geven richtlijn voor het gegeven onderwerp anders verwoord zou moeten worden.

Ofschoon wij de pragmatische eenvoud van de gegeven voorstellen begrijpen, adviseren wij om de voorstellen conceptueel robuust te houden. Wij zijn gaarne bereid om hierover met u mee te werken.

Uiteraard tot nadere toelichting beschikbaar.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Prof. dr. A.J. Brouwer RA